

Kartleggingsprøve for minoritetsspråklige skolestartere

Barnets navn: _____

Fødselsdato: _____

Født i Norge? Ja Nei

Morsmål: _____

Foreldrenes hjemland: _____

Barnehage: _____

Antall år i barnehage: _____

Deltatt i språkgruppe: Ja Nei

Kartlegging utført av: _____

Sted, dato: _____

Tid brukt til kartlegging: _____

Fasit, lærerveiledning og notathefte

INNHold

INNLEDNING	5
GJENNOMFØRING AV KARTLEGGINGSPRØVEN	6
PERSONLIGE OPPLYSNINGER aktivitet.....	7
FAMILIE	7
FARGER OG TELLING	8
BILER PÅ REKKE	8
TALLSYMBOLER I REKKEFØLGE	9
KOPIERE / VISUELL PERSEPSJON	9
TALL/MENGDE	10
BOKSTAVER	10
KROPPEN aktivitet	11
SANSER aktivitet	11
VERB	12
KLÆR	13
FØLELSER	14
HUS/ROM	15
ORDFORKLARING aktivitet.....	15
VI DEKKER BORDET	16
MAT	16
INNHALDSFORSTÅELSE aktivitet.....	17
MEST/MINST/LIKE MYE	18
FLEST/FÆRREST/LIKE MANGE	18
MOTSETNINGER	19
SORTERE	20
UTTALE aktivitet.....	21
TRANSPORT OG NATUR	22
DYR OG GÅTER	23
ÅRSTIDER OG VÆR	24
PREPOSISJONER	25
PEDAGOGENS VURDERING	26
OPPSUMMERING	27

INNLEDNING

Kartleggingsprøven er utarbeidet for å kartlegge minoritetsspråklige barns språkferdigheter i norsk ved skolestart. *“Med språkferdigheter menes de ferdigheter barnet må ha for å forstå hva andre sier, for å kunne tale slik at andre forstår, lese stille, lese med forståelse og kommunisere skriftlig og muntlig.”* (Kartlegging av minoritetsspråklige elevers ferdigheter. Fylkesmannen i Oslo og Akershus).

Prøven er et verktøy for å synliggjøre barnets språkkompetanse i norsk og kan gi en indikasjon på om barnet har behov for opplæring i særskilt norsk i henhold til Opplæringsloven § 2-8 Særskild språkopplæring for elever fra språklege minoritetar:

«Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

Morsmålsopplæringa kan leggjast til annan skole enn den eleven til vanleg går ved.

Når morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale, skal kommunen så langt mogleg leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane.

Kommunen skal kartleggje kva dugleik elevane har i norsk før det blir gjort vedtak om særskild språkopplæring. Slik kartlegging skal også utførast undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring etter føresegna, som grunnlag for å vurdere om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen.

Kommunen kan organisere særskilt opplæringstilbod for nykomne elevar i eigne grupper, klassar eller skolar. Dersom heile eller delar av opplæringa skal skje i slik gruppe, klasse eller skole, må dette fastsetjast i vedtaket om særskild språkopplæring. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbod kan berre gjerast dersom dette er rekna for å vere til beste for eleven. Opplæring i særskilt organisert tilbod kan vare inntil to år. Vedtak kan berre gjerast for eitt år om gongen. I vedtaket kan det for denne perioden gjerast avvik frå læreplanverket for den aktuelle eleven i den utstrekning dette er nødvendig for å vareta eleven sitt behov. Vedtak etter dette leddet krev samtykkje frå elev eller føresette»)

Kartleggingsprøven omfatter muntlige og skriftlige ferdigheter som tale, kommunikasjon, skrive, lese og lytte.

Tale/kommunikasjon

Kommunikative ferdigheter handler om å kunne kommunisere på en forståelig og sammenhengende måte, tilpasse språkbruken etter situasjon og kunne bruke ulike kommunikasjonsstrategier. Tale som skal formuleres med liten eller ingen støtte i en kontekst, krever et bredere aktivt ordforråd enn tale støttet i en kontekst.

Skrive

For skolestarterne er det viktig å kartlegge evnen til å reprodusere/kopiere former/figurer. Dette vil si oss noe om barnets sansemotoriske ferdigheter som blir viktige i bokstav- og tallskrivningen.

Lese

For å kunne bli en god leser, er effektiv avkodning viktig. Barnets bakgrunnskunnskap spiller også inn for hvorvidt han/hun forstår det som leses. For de yngste elevene er det viktig at de kjenner til bokstavlydene og ikke bare bokstavenes navn.

Lytte

God lytteferdighet er å kunne avkode, identifisere lydene og tolke det som blir sagt, slik at det får mening. Dette er viktig i de daglige aktivitetene. Det passive ordforrådet til barnet spiller en stor rolle for hvorvidt barnet forstår beskjeder og muntlig formidling av fagstoff.

GJENNOMFØRING AV KARTLEGGINGSPRØVEN

Det er viktig at denne kartleggingsprøven blir brukt som et ledd i den helhetlige vurderingen av det enkelte barn. Prøven kan være med på å gi et bilde av barnets passive- og aktive ordforråd på norsk, kognitive- og finmotoriske ferdigheter og modningsnivå. Man må imidlertid ta hensyn til at denne prøven kun tester et utvalg av begrep og oppgaver, og at barnets trygghet i testsituasjonen og dagsform vil påvirke testresultatet. En må derfor se resultatet i sammenheng med andre former for observasjoner og tester.

Det er viktig å gjøre testsituasjonen mest mulig trygg og motiverende for barnet. Dermed vil også svarene prøven gir, bli mest mulig reelle og pålitelige.

Nødvendig materiell for gjennomføring av prøven

- Lærerhefte for notering
- Barnas hefte
- Et blankt ark (A4)
- En begynnerblyant/trekantblyant
- Ev. konkreter til bruk i "preposisjonsoppgaven"

Gjennomføring av prøven

Tidsbruk: Ta hensyn til det enkelte barns konsentrasjon, motivasjon, evt. del prøven i to. Lærerheftet er et engangshefte. I lærerheftet skal læreren notere underveis. Barnas hefte er grunnlag for samtaler og oppgaver. Vi ønsker å kartlegge barnets aktive ordforråd, men dersom det ikke mestrer det aktive ordforrådet, testes det passive ordforrådet. Det kan gies poeng for dialektuttrykk, synonymer og andre bøyninger av begrepene som etterspørres i oppgavene (f.eks. entall/flertall). Det er viktig at kommentarfeltet brukes aktivt under testen.

Oppsummering av barnets resultater

Kartleggingsprøven oppsummeres ved hjelp av poeng og prosentandel av barnets passive og aktive ordforråd. I tillegg skal læreren gjøre en generell vurdering av barnets kommunikative ferdigheter og håndtering av testsituasjonen. Når barnehagene kartlegger ifm. skolestart, sendes lærerheftet i sin helhet til skolen barnet skal starte på, mens barnehagen arkiverer en kopi av forsiden og de siste to oppsummeringssidene (s.26-27).

PERSONLIGE OPPLYSNINGER (aktivitet)

Spør barnet

- "Hva heter du?"
- "Kan du skrive navnet ditt?" (barnet skriver navnet sitt på forsida av heftet)
- "Hvor gammel er du?"
- "Hvor bor du?"

Antall oppgaver: 4

Barnets resultat:

Kommentarer:

FAMILIE (s. 2 i barnas hefte)

Snakk med barnet om bildet

"Hvem ser du på bildet?"

"Hvor gamle tror du at de er?"

"Hvor mange barn er det i familien?"

"Hvor mange voksne er det?"

"Hvem er gammel?"

"Hvem er ung?"

"Hvem bor hjemme hos deg?"

- mamma
- pappa
- storesøster
- lillebror
- bestemor
- bestefar

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

FARGER OG TELLING (s. 3 i barnas hefte)

Pek på bildet og spør barnet "Hvilken farge er det?"

☐ gul	☐ hvit
☐ blå	☐ lilla
☐ rød	☐ rosa
☐ grønn	☐ brun
☐ svart	☐ oransje
	☐ grå

Kommentar:

Antall oppgaver: 11

Barnets resultat:

BILER PÅ REKKE (s. 4 i barnas hefte)

Be barnet se på den øverste rekke.

Spør barnet

"Hvilken farge har bilen som står først i rekka?"

"Hvilken farge har bilen som står sist i rekka?"

"Hvilken farge har bilen som står i midten?"

☐	øverst
☐	først
☐	sist
☐	i midten

Be barnet se på den nederste rekke.

Spør barnet

"Hvilken bil er størst?"

"Hvilken bil er minst?"

"Hvilke biler er like store?"

☐	nederst
☐	størst
☐	minst
☐	like store

Vis barnet bildet av bilene.

Spør barnet "Hvor mange biler er det?"

- Telle 1-20

Antall oppgaver: 9

Barnets resultat:

Kommentar:

TALLSYMBOLER I REKKEFØLGE (s. 5 i barnas hefte)

Spør barnet hvilket tall som kommer etter, mellom og før.

- 3
- 2
- 1

Kommentar:

Antall oppgaver: 3

Barnets resultat:

KOPIERE / VISUELL PERSEPSJON (s. 6 i barnas hefte)

Spør barnet hva figurene heter:

- firkant/kvadrat
- trekant/triangel
- runding/sirkel

Be barnet kopiere figurene på eget ark:

- firkant/kvadrat
- trekant/triangel
- runding/sirkel

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

TALL/MENGDE (s. 7 i barnas hefte)

Spør barnet "Hvilket tall hører til bildene?"
"Pek." Evt. kopier opp arket og la barnet sette strek.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Kommentar:

Antall oppgaver: 5

Barnets resultat:

BOKSTAVER (s. 8 i barnas hefte)

Si lyden på bokstaven og be barnet peke på den.

- M
- A
- E
- T
- I
- S

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

KROPPEN aktivitet

Be barnet stå på gulvet og vise på seg selv:
(hjelp barnet ved å peke på deg selv dersom du ser at han/hun står fast).

hode

Kommentar:

hår

kne

skulder

hals

hånd

Be barnet herme etter deg. Pek på deg selv. Barnet skal benevne kroppsdelene:

øye

Kommentar:

øre

nese

munn

fot

arm

mage

rygg

SANSER aktivitet

Pek på din egen hånd og si

“Med hånden vår kan vi føle.” (demonstrer)

“Med nesa kan vi _____ (lukte)”

“Med øret kan vi _____ (høre)”

“Med munnen kan vi _____ (smake)”

Antall oppgaver: 18

“Med øyet kan vi _____ (se)”

Barnets resultat:

VERB (s. 9 i barnas hefte)

Pek på bildene og spør "Hva gjør han/hun?"

- hopper
- leser
- går
- spiser
- drikker

Kommentar:

Antall oppgaver: 5

Barnets resultat:

KLÆR (s. 10 i barnas hefte)

"Hvilke klær har du på deg i dag?"

"Hvilke klær har gutten på seg?"

bukse

jakke

lue

sko

votter

skjerf

Kommentar:

"Hvilke klær har jenta på seg?"

skjørt/kjole

genser

strømpebukse/longs/tights

støvler/gummistøvler

Kommentar:

Antall oppgaver: 11

Barnets resultat:

FØLELSER (s. 11 i barnas hefte)

Pek på bildene og spør barnet "Hva tror du jentene føler?"

Still hjelpespørsmål for å få fram de ulike følelsene.

- trist/lei seg
- sint
- redd/overrasket
- glad

Kommentar:

Antall oppgaver: 4

Barnets resultat:

HUS/ROM (s. 12 og 13 i barnas hefte)

Be barnet navngi rommene i huset. Hjelp barnet i gang.

kjøkken

bad

Pek på gjenstandene i rommene. Spør barnet "Hva er det?"

komfyr/stekeovn

Kommentar:

kasserolle

kjøleskap

bord

dø

tannbørste

dusj

HUS/ROM (s. 14 og 15 i barnas hefte)

Be barnet navngi rommene.

soverom

Kommentar:

stue

Pek på gjenstandene.

seng

vindu

stol/lenestol

lampe

ORDFORKLARING aktivitet

Spør barnet

"Kan du fortelle meg hva en kopp er?"

"Kan du fortelle meg hva en seng er?"

Antall oppgaver: 18

"Kan du fortelle meg hva en stekeovn / en komfyr er?"

Barnets resultat:

VI DEKKER BORDET (s. 16 i barnas hefte)

Pek på gjenstandene og spør "Hva er det?"

- kniv
- gaffel
- skje
- fat/tallerken
- kopp
- glass

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

MAT (s. 17 i barnas hefte)

Pek på bildet og spør "Hva er det?"

- melk
- vann
- brød
- egg
- appelsin
- gulrot/gulrøtter
- ris
- kake
- ost
- banan

Kommentar:

Antall oppgaver: 10

Barnets resultat:

INNHOLDSFORSTÅELSE aktivitet

Les fortellingen rolig og tydelig for barnet.
Still spørsmålene.

Det er lørdag. Sola skinner.
Isak og Sahra får 10 kr hver av mor.
De skal på butikken for å kjøpe lørdagsgodt. De leker og tøyser på veien.

Når de kommer fram til butikken, oppdager Sahra at hun har mistet pengene sine. Hun blir lei seg.
Isak sier at hun kan få godteri av ham. Da blir Sahra glad igjen.

Spør barnet

- "Hvordan er været når Sahra og Isak går til butikken?"
- "Hva skal de gjøre på butikken?"
- "Hvilken dag er det?"
- "Hvor mange penger har Isak?"
- "Kan Sahra kjøpe godteri?"
- "Hvorfor ikke?"
- "Hva sier Isak til Sahra?"

Kommentar:

Antall oppgaver: 7

Barnets resultat:

MEST/MINST/LIKE MYE (s. 18 i barnas hefte)

- Pek på rekka med glass og spør "I hvilket glass er det mest saft?"
- Pek på rekka med risbollene og spør "I hvilken bolle er det minst ris?"
- Pek på rekka med brusflasker og spør "I hvilke flasker er det like mye brus?"

FLEST/FÆRREST/LIKE MANGE (s. 19 i barnas hefte)

- Pek på rekka med is og spør "Hvor er det flest is?"
- Pek på rekka med baller og spør "Hvor er det færrest baller?"
- Pek på rekka med hus og spør "Hvor er det like mange hus?"

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

MOTSETNINGER (s. 20 i barnas hefte)

Pek på bildet.

Les setningen som hører til. Barnet fullfører setningen.

- Bilde 1: "Teen/kaffen er veldig varm, men isen er _____ (kald)".
- Bilde 2: "Denne pakka er stor, men denne er _____ (liten)".
- Bilde 3: "Denne blyanten er lang, men denne er _____ (kort)".
- Bilde 4: "Denne boka er tjukk, men denne boka er _____ (tynn)".

Kommentar:

Antall oppgaver: 4

Barnets resultat:

SORTERE (s. 21 i barnas hefte)

Be barnet peke på bildene som hører sammen.

- ku/melk
- tannbørste/tannkrem
- pensel/maleskrin
- nål/tråd
- lampe/lyspære
- hammer/spiker

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

UTTALE aktivitet

Her kartlegges barnets auditive minnespenn og uttale. Bruk bildene fra sorteringsoppgaven i barnas hefte som støtte (s. 21).

Legg merke til uttalen av u, r, o, y, å, ø, æ

Be barnet gjenta disse uttrykkene og kryss av for riktig uttale under:

"Kua er stor."

"Sy med nål og tråd."

"Pusse med tannbørste."

"Lyspære i lampa."

u

r

o

y

å

ø

æ

Kommentar:

Antall oppgaver: 7

Barnets resultat:

TRANSPORT OG NATUR (s. 22 i barnas hefte)

Pek på bildene og spør "Hva er det?"

- bil/lastebil
- sykkel
- fly
- tog
- båt
- traktor
- tre/trær
- fjell
- gress
- sjø
- vei

Kommentar:

Antall oppgaver: 11

Barnets resultat:

DYR OG GÅTER (s. 23 i barnas hefte)

Spør barnet hvilke dyr det ser på bildet!

☐ katt	☐ ekorn
☐ ku	☐ fugl/spurv
☐ kanin/hare	☐ høne
☐ hund	☐ slange
☐ sommerfugl	☐ rev
☐ edderkopp	☐ sau
☐ fisk	☐ hest
☐ mus	

Be barnet se på de fire første dyrene. Si til barnet "Lytt til hva jeg sier. Hvilket dyr tror du dette er?" Les gåten.

Fortsett slik med de neste billedseriene.

- 1. "Jeg spiser gress og gir deg melk. Hvem er jeg?"
- 2. "Jeg er et lite dyr som liker ost. Hvem er jeg?"
- 3. "Jeg hopper fra tre til tre og spiser nøtter. Hvem er jeg?"
- 4. "Jeg spiser gress og gir deg ull. Hvem er jeg?"

Kommentar:

Antall oppgaver: 19

Barnets resultat:

ÅRSTIDER OG VÆR (s. 24–25 i barnas hefte)

Spør barnet hvilken årstid det er på bildene i venstre kolonne!

- vår
- sommer
- høst
- vinter

Pek på bildene i høyre kolonne og spør "Hvordan er været?"

- vind
- sol
- regn
- snø

Be barnet svare på om det du sier, er riktig eller galt:

- "Det snør om sommeren."
- "Bladene blir gule og røde om høsten."
- "Om vinteren kan vi plukke bær."
- "Om våren har vi sommerferie."

Kommentar:

Antall oppgaver: 12

Barnets resultat:

PREPOSISJONER (s. 26 i barnas hefte)

Pek på bildene og spør: "Hvor er musa?".

- foran
- bak
- ved siden av
- under
- i
- på

Kommentar:

Antall oppgaver: 6

Barnets resultat:

PEDAGOGENS VURDERING

1. Barnets motivasjon og konsentrasjon under kartleggingen:

Kommentar:

2. Barnets ordforråd:

Kommentar:

3. Barnets kommunikative ferdigheter og setningsoppbygging:

Kommentar:

OPPSUMMERING

<i>Side</i>		<i>Antall poeng</i>
7	Personlige opplysninger	/4
7	Familie	/6
8	Farger og telling	/11
8	Øverst/nederst, først/sist, i midten, størst/minst/like stor	/9
9	Tallsymboler i rekkefølge	/3
9	Kopiere/visuell persepsjon	/6
10	Tall/mengde	/5
10	Bokstaver	/6
11	Kropp og sanser	/18
12	Verb	/5
13	Klær	/11
14	Følelser	/4
15	Hus/rom og ordforklaring	/18
16	Vi dekker bordet.....	/6
16	Mat	/10
17	Innholdsforståelse	/7
18	Mest/minst/like mye, flest/færrest/like mange	/6
19	Motsetninger	/4
20	Sortere	/6
21	Uttale	/7
22	Transport og natur	/11
23	Dyr og gåter	/19
24-25	Årstider og vær	/12
26	Preposisjoner	/6
Total:		/200
		= %

Kartleggingsprøver for skolestartere

© Trondheim kommune 2015
Telefon: 72 54 00 00
postmottak@trondheim.kommune.no

Utgitt av:

Ila, Kattem og Saupstad skole, Trondheim kommune

Postadresse: Postboks 2300 Sluppen, 7004 Trondheim

Ila Skole

Telefon: 72 54 40 00
Telefaks: 72 54 40 01
E-post: ila-skole.postmottak@trondheim.kommune.no
Internett: www.trondheim.kommune.no/ila-skole

Kattem Skole

Telefon: 72 54 35 60
Telefaks: 72 54 35 61
E-post: kattem-skole.postmottak@trondheim.kommune.no
Internett: www.trondheim.kommune.no/kattem-skole

Saupstad Skole

Telefon: 72 54 98 20
Telefaks: 72 54 98 21
E-post: saupstad-skole.postmottak@trondheim.kommune.no
Internett: www.trondheim.kommune.no/saupstad-skole

Layout og print: Trondheim kommune
Trondheim byarkiv, Grafisk senter
7004 Trondheim
Telefon: 469 39 076
E-post: grafisk-senter.postmottak@trondheim.kommune.no
Internett: www.trondheim.kommune.no/grafisk-senter

Trondheim kommune
Postboks 2300 Sluppen
7004 Trondheim

Utarbeidet av Berit Brubakk, Sissel de la Cruz og Mary Landsem

Revidert januar 2015